

Holbergsgade 6
DK-1057 København K

T +45 7226 9000
F +45 7226 9001
M sum@sum.dk
W sum.dk

Folketingets Sundheds- og Ældreudvalg

Dato: 07-05-2018
Enhed: AELSAM
Sagsbeh.: DEPRSC
Sagsnr.: 1801284
Dok. nr.: 599215

Folketingets Sundheds- og Ældreudvalg har den 1. februar 2018 stillet følgende spørgsmål nr. 512 (Alm. del) til sundhedsministeren, som hermed besvares. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Flemming Møller Mortensen (S).

Spørgsmål nr. 512:

”Ministeren bedes få Sundhedsstyrelsen til at vurdere, hvor god evidens der er for, at følgende værktøjer kan bidrage til at forhindre, at børn og unge begynder at ryge:

- Højere tobakspriser
- Neutrale cigaretpakker
- Tobak under disken
- Røgfri skoletid
- Håndhævelse af aldersgrænsen for salg af tobak til mindreårige

Sundhedsstyrelsen bedes i sin redegørelse inddrage og henvise til forskning og erfaringer fra ind- og udland og derudover tilføje yderligere værktøjer, som styrelsen vurderer vil have en effekt i forhold til at forhindre børn og unges rygestart. Endelig bedes styrelsen rangordne værktøjerne efter, hvor god evidens der er for, at de kan forhindre børn og unges rygestart, således det værktøj med bedst evidens oplistes øverst.”

Svar:

Mit ministerium har til brug for besvarelsen af spørgsmålet indhentet bidrag fra Sundhedsstyrelsen, som jeg kan henholde mig til:

”Den efterspurgte redegørelse indeholdende Sundhedsstyrelsens vurdering af, hvor god evidens, der er for, at de nævnte værktøjer kan bidrage til at forhindre, at børn og unge begynder at ryge samt en efterfølgende rangordning, er en omfattende opgave. Denne opgave forudsætter en systematisk gennemgang af al relevant forskning, der er publiceret vedr. tobaksforebyggelse blandt børn og unge. Det er derfor Sundhedsstyrelsens vurdering, at spørgsmålet ikke kan besvares inden for de givne rammer, da det vil være for ressourcekrævende både tidsmæssigt og økonomisk.

. / . Vidensrådet for Forebyggelse har den 24. april 2018 udgivet rapporten *Forebyggelse af rygning blandt børn og unge. Hvad virker?*, som er udarbejdet af en arbejdsgruppe bestående af en række danske forskere¹. Arbejdsgruppen har indsamlet, sammenfat-

---

¹ Jørgen Vestbo, professor, University of Manchester og Manchester University NHS Foundation Trust, England; Charlotta Pissinger, professor, Center for Klinisk Forskning og Forebyggelse, Bispebjerg-Frederiksberg Hospital og Institut for Folkesundhedsvidenskab, Københavns Universitet; Lotus Sofie Bast, post.doc., PhD., Statens Institut for Folkesundhed, Syddansk Universitet; Dorthe Gryd-Hansen, professor, PhD., COHERE Center for Sundhedsøkonomisk Forskning, Institut for Sundhedstjenesteforskning, Syddansk Universitet.

tet og vurderet den nyeste forskningsviden, om hvilke indsatser, der bedst muligt forebygger rygestart blandt børn og unge i Danmark. Rapporten er vedhæftet dette bidrag.

Baggrund for rapporten

Baseret på erfaringer fra danske og udenlandske forskningsprojekter og indsatser, beskriver rapporten en række indsatser, evidensen bag indsatserne samt indsatsernes effekt på forebyggelse af børn og unges rygestart. I rapporten skelnes der mellem at måle indsatsens effekt og at måle evidensen bag indsatsen. Effektniveauet beskriver resultatet af indsatsen og dermed om studierne, der har analyseret indsatsen, har vist, at indsatsten har en positiv effekt på at forebygge rygestart blandt børn og unge. Evidensniveauet angiver derimod, hvor veldokumenteret indsatsen er, dvs. hvilke typer studier, der har undersøgt effekten af indsatsen samt antallet af studier, der har undersøgt effekten af indsatsen.

Konklusioner i Vidensrådets rapport

I rapporten konkluderes det, at følgende indsatser er virksomme til at forebygge rygestart blandt børn og unge:

- Høj pris på tobak (stor effekt og stærk evidens)
- Røgfri hjem (stor effekt og moderat evidens)
- Flerstrengede indsatser i skolen (moderat effekt og stærk evidens)
- Reklameforbud (moderat effekt og moderat evidens)
- Forebyggelseskampagner (moderat effekt og moderat evidens)
- Håndhævet forbud mod salg af tobak til mindreårige (moderat effekt og moderat evidens)
- Håndhævet rygeforbud på skolens matrikel (moderat effekt og moderat evidens)
- Ung til ung-indsatser (moderat effekt og moderat evidens)

Standardiserede pakker omtales også i rapporten fra Vidensrådet for Forebyggelse. Som det fremgår af rapporten er dette tiltag dog nyt, hvorfor implementering foreløbig kun er evalueret i Australien. Standardiserede pakker (kun cigaretter eller alle tobakspakker) er indført i bl.a. Frankrig, Storbritannien, Norge, New Zealand og Irland. Evalueringsresultaterne fra Australien er positive, og har vist et signifikant fald i rygning efter implementeringen af de standardiserede cigaretpakker.

- Reducere tobaksvarerne tiltrækning²
- Eliminere effekten af tobaksvarernes reklamer og kampagner
- Håndtere pakkernes design-teknik, der kan antyde, at nogle tobaksvarer er mindre skadelige end andre
- Øge synligheden og effekten af sundhedsadvarsler

I rapporten fra Vidensrådet konkluderes det, at det er effektivt at kombinere alle ovennævnte indsatser inkl. standardiserede pakker, og at det er summen af indsatser, der har vist sig at have effekt i de lande, der har stor succes med rygeforebyggelse blandt børn og unge.

I tråd med konklusionen i Vidensrådets rapport og anbefalinger fra organisationer som WHO og den amerikanske Surgeon General, U.S. Department of Health and Human Services, er det Sundhedsstyrelsens vurdering, at en effektiv forebyggelse af rygestart

---

² Omtalt som attractiveness i WHO: Legal Disputes Concerning Tobacco Plain Packaging

blandt børn og unge kræver flerstrengede og sideløbende indsatser, der foregår både lokalt, nationalt og internationalt, og at forskellige indsatser, som f.eks. højere priser på tobak, håndhævet rygeforbud på skolers matrikel og ung-til-ung indsatser, kombineres.”

Med venlig hilsen

Ellen Trane Nørby / Rikke Skaarup Schjødt